

O b s a h tohoto čísla:

K sovětskému návrhu zákona o podniku /X.Y./

Otevřený dopis Vasilu Bilakovi /Rudolf Zukal/

Dopis šéfredaktorovi Rudého práva /16 signatářů/

Ještě jednou: Co s "Poučením" /Milan Hůbl, Rudolf Zukal, Luboš Kohout/

K ohlasům na "Ideu státu křesťanského" /Karel Bor/

X.Y.

K s o v ě t s k é m u n á v r h u z á k o n a o p o d n i k u

V návrhu zákona o podniku se zjevně projevuje řada prvků diskutovaných v sovětském odborném tisku již delší dobu, prakticky od nástupu Jurije Andropova do funkce generálního tajemníka KSSS. Na publikovaný návrh měla zřejmě největší vliv skupina ekonomů ze Sibiřské akademie věd, seskupená kolem akademika Abela Agenbegjana a Taťjany Zaslavské v Novosibirsku. Tito ekonomové se zasazují o rehabilitaci trhu a v řadě názorů by si zřejmě dobře rozuměli s reformními československými kolegy, jejichž názory se prosadily v hospodářské koncepci let 1968-69. Ačkoli nese tato reforma vizitku profesora Oty Šika, není tajemstvím, že na jejím formování participovala řada dalších, a i když je dnes obtížné vysledovat podíl jednotlivců na tomto společném díle, je známo, že O.Šik musel v zájmu věci řadu myšlenek opustit a jiné akceptovat. Klíčové články 6. a 7. výrazně korespondují s názory Borise Kurašvilho z moskevského Ústavu státu a práva./.

Funkce státního plánu nemá mít napříště klasický direktivní průběh shora dolů, ale naopak. Z textu není zřejmé, zda bude podnikový plán, který má být základem plánovací procedury, schvalován státem, který by si tak podržel nadále možnost administrativních zásahů. Navzděčuje tomu ale zmínka o možnosti přijetí vstřícného plánu, který by byl jinak anachronismem. V každém případě má být ale vrcholný národohospodářský plán sestavován zřejmě jen v hodnotových ukazatelích. Jaká bude forma národohospodářských bilancí na úrovni ministerstev a v hlavní národohospodářské bilanci státu, není jasné. Pokud by se totiž měly sestavovat v naturální formě tak jako doposud, byla by myšlenka samostatného plánování podniků iluzorní.

Řízení státním plánem, tedy direktivní naplnění centrálních věcných představ o proporcionalitě, má být v této formě odbouráno, namísto toho má být využíváno hodnotových kategorií jako jsou ceny, zisk, úvěr apod. K ovlivňování činnosti a sestavování plánů podniků se má